

Museers potential för undervisning i Svenska för Invandrare

En studie av utbildares önskemål och erfarenheter

Författare: Anna McWilliams

Inledning	3
Enkäten	3
SFI-utbildarna i undersökningen	4
Förhållandet till museum	5
Samverkan	5
Typer av samverkan	7
Initiativ	8
Finansiering	9
Studiematerial	9
Möjligheter och utmaningar	10
Elevernas förförståelse	12
Museum som lärmiljö	13
Slutsatser	15
Referenser	18
Bilaga 1 Enkätundersökningen	19

Inledning

Undersökningen som ligger till grund för denna rapport är del av utvecklings- och forskningsprojektet *Interkulturell Dialog* som undersöker de svenska museernas arbete med Svenska för invandrare (SFI). Projektet, som inleddes 2013, fokuserar på museernas verksamhet och syftar till att ta vara på befintliga kunskap inom museisektorn när det gäller att arbeta med SFI-grupper. *Interkulturell Dialog* finansieras av Statens kulturråd och drivs av Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik (NCK) tillsammans med Malmö Museer och Statens Maritima museer.

I projektets inledning genomfördes en enkätundersökning som fokuserade på museernas erfarenheter av samverkan med SFI-utbildare. Resultaten presenterades i rapporten *SFI på museum. Rapport över kartläggande enkät*.¹ I likhet med denna rapport är syftet här alltså att öka förståelsen för relationen mellan SFI och museum men med den avgörande skillnaden att det som ska belysas här är *SFI-utbildarnas erfarenheter av och möjligheter till att använda museer som resurs i undervisningen*.

Enkäten

För att få en bild av SFI-utbildarnas erfarenheter genomfördes våren 2016 en enkätundersökning. Enkäten var webbaserad och sändes ut via e-post till SFI-utbildare över hela Sverige. Den riktade sig till anställda inom SFI, framför allt lärare, chefer och rektorer. Av instruktionen framgick att svar efterfrågades både från de som hade och de som saknade erfarenhet av att arbeta med SFI på museum.

Eftersom samlade listor med kontaktuppgifter till SFI-utbildare inte fanns att tillgå fick kontaktuppgifter sökas genom de individuella kommunerna, länsstyrelserna och privata företagen. Av tidsskäl var det inte möjligt att kontakta alla aktörer. Istället eftersöktes en stor spridning över hela landet liksom över olika områden som storstad, tätorter och glesbygd. Ambitionen var att åstadkomma en likvärdig fördelning mellan privata och kommunala aktörer. Detta visade sig dock vara svårt eftersom privata företag i regel inte lägger ut individuella SFI-utbildares kontaktuppgifter på hemsidor eller lämnar ut dem vid kontakt. Här var vi i stället beroende av att personer, vars kontaktuppgifter kunde erhållas, spred enkäten vidare i sina organisationer.

Enkäten bestod av 25 frågor som skickades till cirka 350 SFI-utbildare över hela Sverige, både inom privat och statlig anställning. Totalt mottogs 127 svar. Enkätens frågor var inledningsvis identiska för samtliga svarande. Efter fråga 10 - *Har du erfarenhet av att arbeta med SFI på museum?* - gjordes en förgrening och frågorna anpassades för att kunna följas upp och riktas beroende på graden av erfarenhet. I direkt anslutning till alla frågor som besvarades med kryssalternativ fanns möjlighet att lämna mer utförliga, skriftliga kommentarer. Personer som kunde tänka sig att bli kontaktade av forskaren för uppföljande frågor hade också möjlighet att lämna sina kontaktuppgifter i slutet av enkäten.

För att få en djupare inblick i några av de aspekter som kom fram genom enkätundersökningen följdes vissa kommentarer upp med telefonintervjuer. Det fanns inte möjlighet att följa upp alla kommentarer. Istället lades vikt vid att följa upp svar som på ett konkret sätt uppfyllde syftet med undersökningen, det vill säga, att bättre förstå och fördjupa

---

¹ NCK 2014

bilden av SFI-utbildarnas perspektiv på samarbete med museum. Enkäten ligger som bilaga till denna rapport.

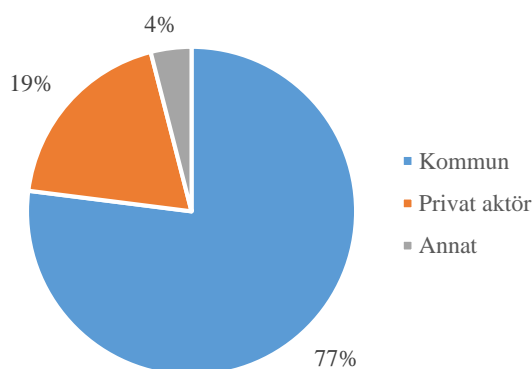
SFI-utbildarna i undersökningen

Enkäten var, som tidigare nämnts, avsedd för personer verksamma inom SFI framför allt lärare, rektorer och chefer. Huvuddelen av svaren (80 procent) kommer från lärare medan 7 procent var rektorer och 5 procent chefer. Bland de som svarat ”Annan befattning” fanns till exempel samordnare, administratörer och biträdande rektorer. Många av de som svarade hade sin arbetsplats lokaliserad till en tätort (67 procent) medan 29 procent angav storstad som svarsalternativ och 4 procent, småort (det vill säga orter med färre än 200 invånare).

Storleken på arbetsplatserna varierade stort och bland de svarande finns som framgår av diagrammet representanter från såväl de allra minsta som de allra största SFI-utbildarna.

Majoriteten av informanterna var anställda av kommuner (77 procent). Den höga svarsfrekvensen bland de kommunalt anställda speglar möjligen svårigheten att nå lärare inom de privata företagen (19 procent av svaren). Det går tyvärr inte att jämföra dessa siffror med fördelningen mellan privata och kommunala utbildare rent allmänt då sådan statistik inte förs av skolverket i nuläget. De som kryssade för svarsalternativet ”Annan” (4 procent) var anställda av ABF, stiftelse eller kommunalförbund.

Fråga 3 - Du är anställd av?

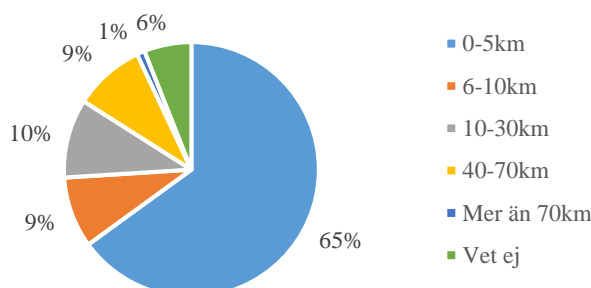
En av frågorna i enkäten avsåg att ge en tydligare bild av utbildningsbakgrunden bland informanterna. Här var tanken att både få veta något om deras ämnesspecifika kunskaper men också i vilken utsträckning de hade lärarexamen. Majoriteten av informanterna (80 av 127 svar) hade lärarlegitimation och lärarexamen (78 av 127 svar). 49 av 127 svar hade också utbildning inom pedagogiska ämnen på universitets/högskolenivå. När det gällde utbildning inom andra ämnen på högskolenivå var det humanistiska eller teologiska ämnen som dominerade (36 av 127 svar). 7 av 127 svarade att de hade pedagogisk utbildning utanför universitets- och högskolesektorn.

När det gällde utbildning i svenska som andraspråk hade 97 av 127 genomgått en sådan utbildning medan 30 av 127 svarade att de inte hade det.

Förhållandet till museum

För att få en indikation på hur långt SFI-utbildare och elever behöver förflytta sig för att ta sig till närmaste museum ställde vi frågan: *Avstånd till närmaste museum?* En stor del av SFI-utbildarna (65 procent) svarade här att de hade 5 kilometer eller mindre till närmaste museum medan andra avstånd var mer jämnt fördelade. Avstånd kan i hög grad påverka användande av och samarbete med museum vilket tas upp längre fram i rapporten, framför allt under frågor om svårigheter och möjligheter.

Fråga 4 - Avstånd till närmaste museum?

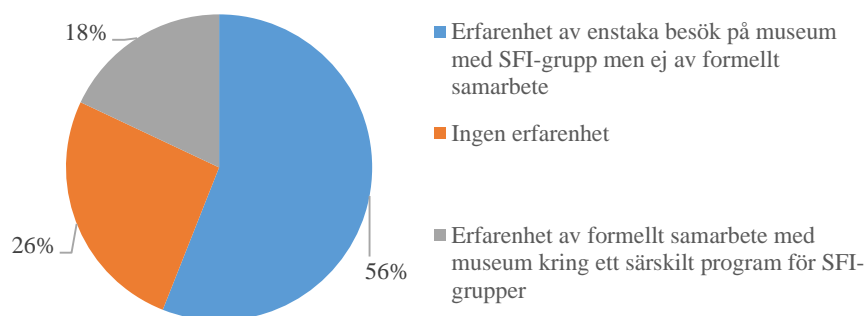

Samverkan

Som nämntes inledningsvis strukturerar frågan - *Har du erfarenhet av att arbeta med SFI på museum?*- återstoden av enkäten på sådant sätt att efterföljande frågor är avhängiga SFI-utbildarnas varierande grader av erfarenhet. De 127 svaren på frågan fördelade sig på följande sätt. Där var den minsta gruppen om 18 procent med erfarenheter av formellt samarbete med museum kring ett särskilt program för SFI-grupper. Den största gruppen, 56 procent, svarade att de hade erfarenhet av enstaka besök men inte av formellt samarbete medan 26 procent inte hade några erfarenheter av SFI på museum.

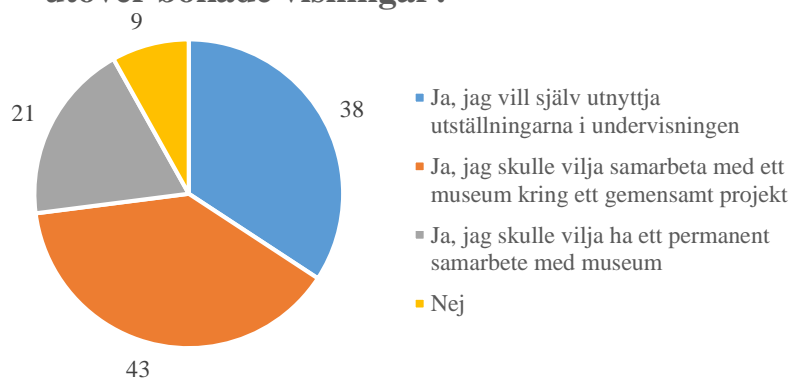
I detta sammanhang blir det särskilt intressant att se om faktorer som geografiskt avstånd till museum, anställningsform eller organisationsstorlek har betydelse för hur SFI-utbildarna besvarat denna fråga. Geografisk närhet till ett museum innebär, föga förvånande, fler besök. Det är framför allt mer formella och upprepade samarbeten som särskilt påverkas av längre avstånd medan enstaka besök fortfarande görs trots längre resor om än i något lägre grad. Anställning i kommunal eller privat verksamhet tycks inte påverka i vilken grad samverkan med museum sker. Något som däremot förefaller ha effekt är antalet anställda hos den aktuella SFI-utbildaren. Bland organisationer med mindre än 5 anställda fanns det till exempel ingen erfarenhet alls av mer formella och upprepade samarbeten. Graden av samarbete, även formella och upprepade, ökade markant för SFI-organisationer som hade mer än 5 anställda. Här finns en parallell till tidigare genomförda undersökning av museernas situation där sannolikheten att ett museum ska samverka med SFI tydligt minskar med antalet anställda. (Grut 2014:15).

Fråga 10 - Erfarenhet av samarbete med museum

En uppföljningsfråga (fråga 12) bland de 33 personer som saknade erfarenhet av SFI på museum visar att 24 av dem är intresserade av att etablera kontakter med museisektorn. Övriga 9 är inte intresserade av sådan kontakt. Bland de 71 som hade viss erfarenhet av samarbeten med museer var huvuddelen (43 svar) intresserade av att fördjupa kontakten genom ett gemensamt projekt. Nästan lika stor del (38 svar) uppgav att de själva ville använda utställningarna i undervisningen medan 21 föredrog ett mer permanent samarbete med museum (fråga 13).

Fråga 13 - Är du intresserad av ett mer formellt samarbete med museisektorn utöver bokade visningar?

Den mindre grupp SFI-utbildare som svarade att de redan var igång med ett formellt samarbete fick fritt reflektera kring detta utifrån frågeställningen *Varför har din organisation, enligt din åsikt, etablerat ett formellt samarbete med museum?*

Vissa svarade mer övergripligt om varför detta kan anses nyttigt för eleverna:

Därför att det är så viktigt med omvärldsinformation.

Det är språkutvecklande och ett viktigt inslag i verksamheten att vis [sic] elever vad som finns att tillgå. Det är också en del av vår historia som många vill ta del av.

För att möjlighet finns att under sakkunnig och intresserad ledning komma på intressanta och viktiga museebesök [sic]

Andra beskrev hur samarbete uppstått i specifika fall:

Muséet tog kontakt med samtliga skolor i Stockholmsområdet via mejl och erbjöd det. Eller att jag har råkat kolla upp muséet ifråga för att t ex titta efter öppettider och sett att de har något särskilt för just SFI-elever.

Intressanta förslag från museerna.

Även samverkan med andra institutioner än traditionella museum diskuterades:

Det är inte enbart ett museum och inte bara vi. Vi får erbjudanden - exempelvis nu är jag och en till lärare med i ett bildprojekt i Vivian Maiers anda på Kulturhuset. det utmynnar i en utställning i maj (med elevernas egna självporträtt i Vivians anda).

Typer av samverkan

Under frågan - *Hur ser verksamheten ut?* - fick SFI-utbildarna beskriva samarbetet i egna ord och det är tydligt att verksamheterna ser väldigt olika ut. Det sträcker sig från allt mellan enstaka besök, med eller utan studiematerial, till upprepade träffar med museipedagoger och långvariga samarbeten. En informant beskriver mer långvariga och utarbetade samarbeten där SFI-elever får möjlighet att praktisera på ett museum. SFI-studier och praktik kombineras då och antalet timmar på arbetsplatsen kan variera stort beroende på elevens bakgrund samt vilka möjligheter museets personal har att handleda:

Eleven följer en handledare i det dagliga arbetet på muséet och får på så vis möjlighet till att förbättra sitt talspråk och sin hörförståelse. Dessutom får eleven insyn i hur det kan fungera på en svensk arbetsplats. Vi anser att längden på praktikperioden bör vara minst 3 månader.

Detta samarbete är del av en satsning i Vetlanda kommun där man beslutat att ett antal kommunala arbetsplatser ska ta emot språkpraktikanter. Upplägget har utformats med utgångspunkt i skollagen där det påbjuds att: ”huvudmannen genom samarbete med Arbetsförmedlingen ska verka för att eleven inom utbildning i svenska för invandrare ges möjlighet att öva det svenska språket i arbetslivet”². I Vetlanda har därför museum vid lämpliga tillfällen ansetts vara en sådan arbetsplats. Detta ställer krav på både SFI-utbildaren och arbetsplatsen, framför allt på kommunikation, för att eleven ska få ut det mesta av sin praktik men också för att SFI-utbildaren, som är ansvarig för betygsättning, ska kunna bedöma elevens utveckling.³

Andra informanter beskriver upprepade besök på museum som grupp där uppläggen varierar mellan antal besök, ofta mellan 3-5. En informant lyfter fram vikten av att eleverna får möjlighet att lära känna muséets pedagoger lite mer genom upprepade besök. Just

---

² 22 kap. 7 § Skollagen

³ Skolverket 2013: 21

pedagogernas roll diskuteras i flera svar och det beskrivs hur engagerade museipersonal varierar visningar för de olika besöken samt inkluderar hands-on sessioner. Material att arbeta med när man är på museum men även i klassrummen nämns också i kommentarerna:

Museopedagogerna har erbjudit ett program med ca 5 träffar. Min grupp har fått komma till museet och det har flera gånger varit praktiska inslag. Vi har fått skriftligt material(text och ordlista) som vi kunnat arbeta med i klassrummet före besöket. Jag har sedan följt upp besöket och fortsatt arbeta med materialet eller med material som vi gjort tillsammans i klassen utifrån studiebesöket.

För andra har det handlat mer om enstaka besök där man har besökt museet enstaka gånger och där man kan ha fått hjälp från museet med rabatterade biljettpriser och material. Även besök utanför museet nämns, som skulpturvandring i stadskärna eller andra utflykter med museipersonal. Detta är en viktig poäng då samarbete med museum vanligtvis ses mest som SFI-undervisning på museum men det finns inget som säger att den måste hållas just på museet.

Genom dessa svar blir det tydligt att behoven ser väldigt olika ut vilket bör ses som en viktig faktor när museer utvecklar verksamhet med SFI. En tydlig dialog behöver föras mellan SFI-utbildare och museum, så att rätt typ av verksamhet erbjuds till de olika grupperna.

Initiativ

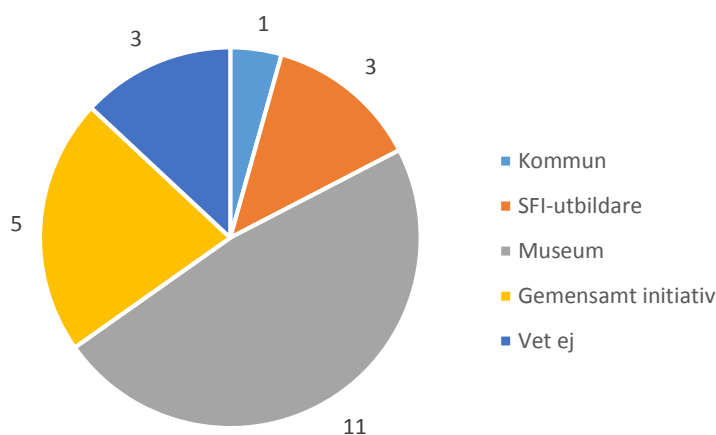
Den enskilda läraren tar själv (113 av 127 svar) initiativ till lärande utanför klassrummet. Endast i liten utsträckning tas sådana beslut av personer i ledningsposition (5 av 127 svar). Vid uppföljande kontakt med respondenter i ledningsposition blev det också tydligt att några av dessa tidigare arbetat som lärare. I de skriftliga kommentarerna förekom svar som visade att interna styrdokument innehöll uppmaningar att lägga undervisning utanför klassrummet: *Vi har en riktlinje att gå på museum eller promenader med viss inriktning - minst en gång i månaden.*

Som kommentar till svarsalternativet "Annat" (2 av 127 svar) uppgavs att man i samråd inom arbetslag eller med lärarkollegor tog initiativ till lärande utanför klassrummet. 5 av 127 informanter menade att de inte visste vem som tog initiativet. Ett svar visade på att initiativet också kunde komma från eleverna själva. Flera svarade också att denna typ av initiativ ofta uppmuntrades av chefer, rektorer och skolledning och i vissa fall även förväntades av lärarna: *Det är både rektor och lärare som tar initiativet. Rektor uppmuntrar lärarna till att förlägga lärandet utanför klassrummet och har uppföljning i grupp/klassråd hur eleverna upplever att det är.*

I de fall där det fanns etablerade samarbeten svarade merparten (11 av 23 svar) att dessa initierats av museet. Andra svarsalternativ var gemensamt initiativ (5 svar), initiativ från SFI-utbildarna (3 svar), kommun (1 svar) medan 3 svar var osäkra på vem som initierat samarbete och svarade "Vet ej". Detta speglar resultaten som framkom i den studie av museernas erfarenheter som tidigare genomförts inom projektet Interkulturell dialog. Även museerna framhöll att de, i relation till SFI-utbildarna, oftast tagit det första steget till samverkan. (Grut 2014: 10).

Fråga 16 - Vem har initierat samarbetet med museet/museerna?

Finansiering

Respondenter med erfarenhet av samarbeten fick också svara på flera frågor kring utformningen av dessa. På en fråga om hur samarbetet finansierats svarade 12 av 23 att museet har stått för den största kostnaden med 8 personer angav svarsalternativet "Annat". I kommentarsfältet framkommer att det i många fall inte krävdes finansiering eftersom museum var gratis att besöka eller att man sökt pengar från extern part (till exempel Allmänna Arvsfonden). Några framhöll att de inte kände till varifrån finansiering kom. En person menade att SFI-utbildarna själva stod för detta medan ytterligare två personer sa att SFI-utbildaren tillsammans med museet delade på kostnaderna. Av kommentarerna framgick också att även om ingen ekonomisk transaktion ägt rum så hade SFI-utbildarna bidragit med sin arbetstid. Det är svårt att veta om denna typ av finansiering har inkluderats i svaren generellt eller om man endast avsett de tillfällen då man gett ekonomiskt bidrag. Även i frågan om finansiering speglar svaren de resultat som nåddes i den enkätstudie som riktades till museum (Grut 2014:13).

Studiematerial

Vi ville också skapa en djupare förståelse för vilket material SFI-har tillgång till när det gäller arbete på och samarbete med museum och ställde frågan: *Har din organisation tillgång till studiematerial att använda på egen hand vid museibesök?* (fråga 22). 46 svarade att de fått material från museum, 29 att de gjort sitt eget studiematerial medan 72 svarade att de inte hade någon tillgång till material alls.

Från kommentarerna till ovanstående fråga är det tydligt att de material som avses ser väldigt olika ut och att formen styrs av gruppens specifika behov. En del SFI-utbildare utvecklar eget material som eleverna kan gå igenom inför besöket men även använda på museet. Ibland är det lärarna som tar fram materialet, själva eller tillsammans eleverna, medan det i andra fall produceras av museet.

"All undervisning utanför klassrummet är en tillgång eftersom språket blir mer verklighetsbaserat. Om det skulle finnas ett arbetsmaterial och tips på hur man skulle kunna

förbereda och följa upp ett besök vore det toppen! Nu går vi på muséet och tittar på utställningar och ofta så träffa [sic] vi väldigt duktiga personer där, men vi saknar alltid ett material så att vi kan förbereda deltagarna inför besöket (ge dem förförståelse genom att prata om nya ord och ämnet för utställningen). Om det hade funnits en helhet och ett samarbete skulle jag gladeligen använda mig av muséet oftare!”

Lärarna utvecklar sina material utifrån information från museernas hemsidor eller med utgångspunkt i material som museet lämnat ut inför SFI-gruppens besök. Huruvida den senare typen av material är specifikt utarbetade för SFI-elever framgår inte av svaren.

Möjligheter och utmaningar

En viktig del av denna undersökning handlar om att förstå vilka utmaningar och möjligheter SFI-utbildare upplever i relation till att använda museum som en del av deras undervisning. De 104 informanter som inte hade samarbetat mer formellt med museum fick under fråga 14 besvara: *Vad ser du för svårigheter med att använda museum som resurs i SFI-undervisning?* Här fanns möjlighet att välja upp till tre olika svarsalternativ.

Fråga 14	Vad ser du för svårigheter med att använda museum som resurs i SFI-undervisning? (Flera svarsalternativ är möjliga, max 3 svar) (Mandatory)	Answers 104 82%	Skips 23 18%
		0%	10.5%
		21%	COUNT PERCENT
	☐ Jag saknar kunskap om vad museum skulle kunna erbjuda mina SFI-grupper	33	20%
	☐ Jag saknar tid att komma till museet med SFI-grupper	23	14%
	☐ Det är för långt/för krångligt att ta sig till ett museum med SFI-grupper	22	13%
	☐ Jag är själv positiv till att använda museer men upplever att eleverna föredrar klassrumsundervisning	21	13%
	☐ Vet ej	17	10%
	☐ Jag skulle gärna vilja använda museum mer i min undervisning men det blir för liten variation för eleverna då utställningarna byts ut för sällan	17	10%
	☐ Annat	15	9%
	☐ Min organisation saknar resurser för detta	13	8%
	☐ Lärande utanför klassrummet uppmuntras inte inom min organisation	2	1%
	☐ Jag anser att det finns bättre/mer relevanta arenor för språkinläring - (kommentera nedan)	1	1%
	☐ Jag är personligen ointresserad av att använda museum som en resurs i undervisningen	0	0%

Tabellen ovan ger en god inblick i vad informanterna upplever som de primära utmaningarna. Tid, logistik och elevernas attityder till lärande utanför klassrummet framhålls ofta men det absolut vanligaste svaret handlade om kunskap. SFI-utbildarna i undersökningen anser i många fall inte att de har tillräcklig kunskap för att kunna bedöma vad SFI på museum skulle kunna tillföra undervisningen.

Svaren på denna fråga förändras dock om analysen struktureras utifrån SFI-utbildarnas fysiska förutsättningar för samverkan såsom till exempel geografiskt avstånd till museet. För SFI-utbildare som har mer än 5 kilometer till museet är således svarsalternativet ”Det är för långt/krångligt att ta sig till museum med SFI-grupper” det vanligaste.

Saknas pengar till SL-kort. Som lärare har vi annars ganska fria händer. Det som behövs är väl en strukturerad samarbetspartner. Det finns inte tid för merarbete för en SFI-lärare.

Det enda problemet som jag ser är resorna, kommunen har inte särskilt stora resurser, tyvärr. Bussresor kanske skulle kunna ordnas om rektorerna såg en sådan satsning som värdefull genom ett välformulerat syfte och planering.

Hos SFI-utbildare med mindre än 5 kilometer till museum är det i stället andra svårigheter man primärt lyfter vid sidan av bristande kunskap så som till exempel att eleverna föredrar klassrumsundervisning. Det senare är en aspekt som kommer fram fortlöpande i undersökningen, både i kommentarer på enkäten och när informanter som intervjuats fått tillfälle att utveckla sina svar.

En fråga som berörs vid flera tillfällen är att elever inte dyker upp när undervisningen är förlagd utanför det vanliga klassrummet. En informant menade att: *SFI-elever tycker, enligt min uppfattning, att endast undervisning i klassrummet är "riktig skola/undervisning"*

Det ligger utanför uppdraget med undersökningen att gå in djupt på frågan om varför elever inte ser undervisning på till exempel museum som "riktig undervisning". Några specifika kommentarer från informanterna förtjänar dock att lyftas. Ofta kommer frågor på förhand om besöket är obligatoriskt, om eleverna kan få slippa eller om något från besöket "kommer på prov" et cetera. Flera informanter spekulerar i att detta kan bero på vilken syn på utbildning eleverna har med sig från sin egen bakgrund och kultur. Den här inställningen hos vissa elever förekommer inte enbart i relation till lärande utanför klassrummet utan märks även i hur ämnen inom SFI-undervisningen värderas. Ett ämne som grammatik värderas till exempel högre än mer funktionsinriktad inläring. Här finns en diskrepans mellan vad eleverna och vad lärarna ser som viktiga inlärningsmetoder. Detta är intressant eftersom just själva formerna för lärandet inom SFI är något som diskuterats och kritiserats inom tidigare forskning.⁴

I svaren märks även, vad vissa SFI-utbildare upplever som avsaknad av förståelse från museets sida för SFI-elevernas särskilda behov. Här handlar det dels om svårigheter att anpassa språket till rätt nivå, dels att hitta ingångar och material som ses som relevanta:

Utställningarna är svåra att arbeta med språkutvecklande i klassrummet då de ofta kräver väldigt specifika ordkunskaper som inte känns relevanta inom SFI-utbildningen.

Upplever att vissa elever, de gånger jag besökt museum, inte ser besöket som en inläringssituation. Det kan bero på att de grupper jag undervisar har en låg språknivå och att det kan ha varit svårt med förståelsen trots att museipersonalen varit mycket kompetent. Många elever har dock varit mycket positiva, även till den uppföljning vi haft i skolan.

Det handlar också om att förstå gruppernas olika behov bortom själva språket där till exempel traumagrupper har andra förutsättningar. Till dessa grupper räknas de elever som på grund av posttraumatisk stress har särskilda svårigheter med inläring och/eller inte orkar med många studiebesök.

---

⁴ Zachrisson 2014:233

Under fråga 23 uppmanades SFI-utbildarna också till reflektion kring vilka konkreta åtgärder som behövs för att uppmuntra ett ökat användande av museum som lärandemiljö.

Fråga 23 Vad tror du skulle kunna få dig att använda museer i din undervisning (antingen börja använda eller använda mer än du gör idag)? (Flera svarsalternativ är möjliga, max 3 svar) (Mandatory) Answers **127**
100% Skips **0**
0%

	0%	13%	26%	COUNT	PERCENT
▼ Konkreta erbjudanden/information från museet				82	25%
▼ Ett bra studiematerial				69	21%
▼ En bra kontaktperson vid museet				69	21%
▼ Hjälpt med logistik (till exempel gratis bussförbindelse)				33	10%
▼ En person inom min organisation som samordnar kontakten med museet				27	8%
▼ Stärkta ekonomiska möjligheter				22	7%
▼ Introduktion till museet som lärandeorganisation				17	5%
▼ Vet ej				5	2%
▼ Annat				2	1%

Precis som när det gällde svårigheter och utmaningar varierade svaren även här utifrån SFI-organisationernas avstånd till närmaste museum. Framför allt ansåg de med längre avstånd att hjälp med logistik (buss etc.) samt stärkta ekonomiska möjligheter skulle få dem att mer frekvent använda museum i sin utbildning. För SFI-organisationer med mindre än 5 kilometer till närmaste museum var det snarare utbudet från museum som avgjorde som till exempel konkreta erbjudanden och information, bra studiematerial och en bra kontaktperson.

I kommentarerna till frågan går informanterna mer i detalj in på hur samarbeten rent praktiskt kan genomföras. En del av kommentarerna handlade om stärkta ekonomiska förutsättningar från kommuner i form av SL-kort till de elever som inte har det, inhyrning av bussar eller rabatterade priser/gratis inträde till museum. Andra handlade mer om hur museer behöver anpassa språknivån och hur viktigt det är med planering och dialog:

En dialog med person på museet om vår målgrupp. Det är väldigt annorlunda, över lag, att arbeta med lågutbildade (0-5 års skolbakgrund). Det är roligt men man måste ha mkt tålamod och ta om allt många gånger, repetera och göra om igen.

Vi har bara 3 timmar undervisning per dag, så det bör vara nära och välplanerat om det ska fungera.

Elevernas förförståelse

Vi ville även få informanternas bild av hur mycket elevernas förförståelse påverkar undervisning på museum och vi ställde därför två frågor i relation till detta: *Är det några särskilda grupper som undervisning lämpar sig bäst för?* – respektive: Anser du att vistelsetiden i Sverige har betydelse för vilka grupper som lämpar sig för undervisning på museum?

SFI-utbildningen är indelad i tre olika studievägar (Stv) där Stv1 inkluderar de som har kort eller ingen skolgång från sitt hemland (0-5 år), inte kan läsa och skriva, inte kan det latinska alfabetet. Till Stv2 hänvisas de som har grundskoleutbildning (6-9 år) från sitt hemland, har

vissa kunskaper om det latinska alfabetet. Stv3 inkluderar de som har gymnasieutbildning eller högre utbildning (10 år eller mer) från sitt hemland, har en medvetenhet om och erfarenhet av språkinläring, har förmåga att arbeta självständigt. Eleverna avancerar genom kurser från A-D vilka ligger under de olika studievägarna.⁵ Vi frågade därför om det är någon av dessa grupper som ansågs särskilt lämpade för undervisning på museum. Här framgår att majoriteten av de som svarat menar att alla tre grupper lämpar sig för undervisning på museum. Undersöks svaren lite närmare märks att anställda vid mindre organisationer ser Stv1 som något mindre lämplig. Möjligen hänger detta samman med att denna grupp kräver mer resurser vid undervisning på museum och därför ses som svårare för organisationer med färre anställda. Detta speglas också i några av kommentarerna:

Jag anser att personer med akademisk bakgrund har större möjlighet att tillgodogöra sig kunskaper om museiverksamhet i Sverige och kan då lättare sprida kunskaper om verksamheten än vad en person med kortare skolbakgrund kan.

Flertalet kommentarer visar dock att denna fråga inte är enkel och att det finns många sätt att se på de olika gruppernas behov:

Det finns för- och nackdelar med alla studievägar. Men det beror mycket på hur den aktuella utställningen ser ut - är det mycket visuellt och lite som fordrar att man kan läsa väl, är det givande för studieväg 1. Är det mycket information på lätt svenska och det finns information och saker som inte kräver att man har en lång utbildningsbakgrund, kan det vara bra för studieväg 2. Studieväg 3 vill å andra sidan ofta ha något på en mer abstrakt nivå, något som är mer intellektuellt och utmanande. Kanske något som berättar mer ingående specifikt om något.

Stv 1 och Stv 2 är i störst behov skulle jag vilja säga, eftersom Stv 3 har större möjlighet att själva ta för sig och ta till sig av vanliga utställningar.

Jag tycker alla grupper är lämpliga, men det beror ju helt på vilka besök man gör och vad man har för mål med besöket.

Alla elever har nytta av det .Det viktigaste är att lägga det på rätt språklig nivå.

Det går ju att anpassa vad man gör på museer till gruppen man har!

På frågan om vistelsetiden i Sverige har betydelse för undervisning på museum var det dock en stor majoritet som ansåg att det inte påverkade (21 av 23 svar). En informant menade att undervisning på museum var viktigare för de som varit längre tid i Sverige medan en annan ansåg att det var de som varit kort tid i Sverige som var viktigast att fokusera på.

Museum som lärmiljö

En viktig aspekt att förstå är vad eleverna får med sig av samarbete mellan SFI och museum. Under fråga 21 fick informanterna därför svara på en skala mellan 1-10 om vad de tror att eleverna lärt sig eller fått med sig. Svaren är väldigt positiva och framför allt har eleverna fått nya kunskaper, utvecklat sitt språk och haft roligt. Till viss utsträckning har de också lärt sig fått nya färdigheter och utvecklat sin kreativitet. Svaren visar också att elever till viss del

---

⁵ [Skolverket 2013: 18](#)

ändrat sina attityder medan det råder mer delade åsikter om hur eleverna tagit till sig nya värderingar.

Fråga 21 I vilken utsträckning bedömer du att SFI-eleverna, genom museet som lärmiljö, fått - (skala 1-10) (Mandatory) Answers 23 18% Skips 104 82%

	1. I MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10. INTE ALLS
Nya (fakta)kunskaper om det ämne ni berör	10	5	3	0	0	1	1	2	1	0
Nya färdigheter	2	2	4	0	8	2	1	3	0	1
Utveckla sitt språk	3	7	5	1	1	0	3	1	1	1
Ha roligt	12	3	2	0	2	0	1	1	0	2
Utveckla kreativitet	5	4	4	0	3	0	1	3	2	1
Ta till sig nya värderingar	3	4	2	3	4	1	1	3	0	2
Förändra sina attityder	2	1	4	3	9	0	0	2	1	1

Av enkätens höga svarsfrekvens och innehållet i svaren framgår att där finns ett tydligt intresse och en vilja att använda museum som del av undervisningen. Nedanstående citat från SFI-utbildarnas svar illustrerar detta:

Ser museet som en förlängning av klassrummet.

Som utbildad folkhögskollärare är jag mycket öppen för och intresserad av informellt lärande, folkbildande verksamhet och lärandemiljöer utanför klassrummet.

Kontakt med museet är mycket uppskattat och trevligt!

Även här lyftes en del praktiska förslag till hur man skulle kunna förbättra samarbetet för att eleverna ska få ut ännu mer av besöken:

Det skulle underlätta om olika museer gör riktade utskick till SFI-skolorna i närheten där de presenterar de utställningar som kan vara intressanta och som de förbereder för att ta emot SFI-elever.

Intressant är att se vad SFI-utbildarna som har använt museum tidigare anser att eleverna har fått ut av att använda museum som lärmiljö där många aspekter belystes som värdefulla. Dessa resultat kan direkt jämföras med undersökningen som gjordes för museianställda då samma fråga ställdes.⁶ Svaren reflekterar varandra i stor grad men SFI-utbildarna kan möjligen ses som lite mer positiva till utbytet. De har ju också möjlighet att följa upp erfarenheten på ett annat sätt än museum. Detta visar ändå att de museum som har samarbetat med SFI-grupper har en god förståelse och insikt i vad eleverna tar med sig därifrån i form av erfarenheter, lärande och upplevelser.

⁶ Grut 2014:15

Slutsatser

Flera faktorer påverkar möjligheterna för samverkan mellan SFI-utbildare och museum. Utifrån resultatet av denna undersökning ska sammanfattningsvis fem olika utmaningar lyftas: *avstånd till museum, antal anställda, ekonomi, språknivåer och kunskap om museer hos SFI-utbildarna.*

Att *avstånd* till närmaste museum påverkar besök och samarbete är kanske inte helt förvånande men det som blir tydligt är att framförallt formella samarbeten påverkas negativt medan enstaka besök ändå förekommer, även om de visserligen minskar för de SFI-organisationer som har längre att resa.

Något som däremot tydligt påverkar samarbete med museum är *antal anställda* inom SFI-organisationen. För organisationer med mindre än 5 anställda fanns till exempel ingen erfarenhet alls av att arbeta med mer formella och upprepade samarbeten. Graden av samarbete, även formella och upprepade, ökade markant för SFI-organisationer som hade mer än 5 anställda. De små SFI-utbildarnas situation är en direkt spegling av de små museernas – även där tycks samarbetsfrekvensen styras av antal anställda (Grut 2014:15). Däremot påverkar inte organisationens storlek viljan att samarbeta då även de anställda i mindre organisationer uttryckte en tydlig önskan om att använda museum mer i sin egen undervisning och/eller etablera gemensamma projekt.

Ekonomi togs upp som ett problem av många av utbildarna. Detta skulle delvis kunna lösas genom rabatter eller gratis inträde för SFI-elever. Här blir det tydligt att SFI-elever fallit utanför gratis inträde och rabatter som omfattar andra kategorier av elever och studenter. Däremot kan det vara svårare att komma åt problemet med resekostnader. I skollagen står det tydligt att inga kostnader ska läggas på eleven förutom: ”enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna”.⁷ En av informanterna gav följande beskrivning: ”Skolan säger nej till att betala för resorna och eleverna får inte betala själva för att ingen ska känna att de egentligen inte har råd eller bli utanför”

Flera statliga museum är sedan 1 januari 2016 gratis men då detta endast varit situationen under en kort tid kan det antas att erfarenheterna som ligger till grund för svaren i denna enkät framförallt gjorts under tidigare förhållanden. Samtidigt är det långt ifrån alla museum som nu fått gratis inträde (majoriteten av dessa ligger i Stockholm) och därför kvarstår problematiken om ekonomi fortfarande på många håll.

Ett annat problem som lyfts fram är att flera museum inte i tillfredsställande utsträckning anpassar den språkliga nivån vilket skapar svårigheter för SFI-elever med begränsad eller ingen utbildning från hemlandet eller som ännu inte lärt sig tillräckligt mycket svenska.

Jag arbetar med lågutbildade på låg nivå inom sfi (A-B kurs) och tycker ofta att språknivån är för hög, även om den görs enkel. Tycker eg om att göra utflykter med eleverna och de flesta uppskattar det mycket men jag har inte tänkt på ngt museum som passar våra språk/tema-områden. Men om det finns museipedagoger som är öppna för att möta denna målgrupp är jag intresserad.

Ett annat område som berörs ytligt i enkätresultaten men som kom fram desto mer i de fördjupade diskussionerna var hur *olika undervisningskulturer* krockar och kan skapa

---

⁷ 22 kap. 5 § Skollagen

utmaningar för undervisning utanför klassrummen. I intervjuer reflekterade informanter över att elever inte dök upp till undervisningstillfällen utanför klassrummet eller som ifrågasatte om det var obligatoriskt. I vidare diskussioner om detta framkom att flera SFI-utbildare har upplevt att en del av eleverna endast ser undervisning i klassrum som riktig undervisning. Informanterna reflekterade över att detta troligen berodde på att eleverna kom från olika undervisningskulturer där vissa inte alls var vana vid undervisning utanför klassrummet och såg den som mindre seriös. Detta tillhör en större diskussion som till viss del förs inom den pedagogiska forskningen.⁸ Det ligger utanför syftet med denna undersökning att fördjupa denna diskussion mer än att lyfta detta som en faktor, om än mindre tydlig än de faktorer som nämns ovan, som kan påverka samarbete mellan SFI och museum.

Förslag på vad som skulle få SFI-utbildarna att använda museum mer än de gör idag eller börja använda museum om de inte tidigare gjort så (fråga 23) framkom framför allt behovet av förtydligande och information från museernas sida om vad de har att erbjuda samt konkreta erbjudanden och information, bra studiematerial och en bra kontaktperson vid den aktuella museiorganisationen. Svaren varierade något utifrån deras avstånd till närmaste museum. Framför allt ansåg de med längre avstånd att hjälp med logistik (buss etc.) samt stärkta ekonomiska möjligheter skulle öka deras förutsättningar att använda museum i sin utbildning.

Ett tydligt resultat av enkäten är att det finns en entusiasm och en vilja att, från SFI-utbildarnas sida, engagera sig i samverkan med museum. Detta kan självklart vara ett resultat av att de som valt att svara på enkäten är just de som är intresserade men samtidigt får man se enkätens höga svarsfrekvens som en indikation på att det finns ett stort intresse för dessa frågor inom SFI. Enkätundersökningen i sig verkar också ha fungerat som en uppmaning till några av SFI-utbildarna att använda museum vilket framgår av en av kommentarerna: *Jag vet inte var närmsta museum finns, men kommer att ta reda på det.*

I denna undersökning pekar SFI-utbildarna själva ut *bristande kunskap* om vad museerna har att erbjuda som det största hindret för ett mer omfattande och långvarigt samarbete. Detta är ett viktigt resultat av undersökning eftersom det är en faktor som kan påverkas genom konkreta och riktade insatser. Genom att få ut information till SFI-organisationer och utbildare om vad museer kan erbjuda borde förutsättningarna till samarbete kunna förbättras. Flera SFI-utbildare efterlyser till exempel inbjudan från museum med hänvisning till särskild kontaktperson. De är också mycket intresserade av att få ta del av och använda studiematerial. Av undersökningen har dessutom framgått att SFI-utbildarna är intresserade av att använda museum på många olika sätt. Flera svarar till exempel att de både vill använda museets miljöer på egen hand och under ledning av museets egna pedagoger.

Från den tidigare undersökningen vid museum står det klart att det finns en stark vilja från museernas sida att integrera SFI-undervisning i sin verksamhet. Viljan finns med andra ord från båda håll men det kan vara svårt att mötas rent praktiskt för att skapa fungerande samarbeten. Kanske behöver man också fundera på hur samarbetena ser ut och om det finns möjlighet för museerna att också komma till klassrummen. Museer har ju ofta möjligheter och intresse av att låta sina verksamheter nå utanför de egna väggarna och kanske kan man på så sätt skapa ingångar för samarbeten.

---

⁸ Zachrisson 2014

En av huvudpoängerna som framkommit i denna studie är att dialog mellan SFI-utbildare och museum är av högsta vikt för att lösa praktiska problem men framför allt för att tillsammans skapa besök och samarbeten som kan ge de bästa förutsättningarna för de olika elevgrupperna. Här handlar det om att tydligt förstå hur behoven hos SFI-eleverna ser ut i form av språknivåer, typ av samarbete och vilken typ av material som ger de bästa förutsättningarna. Viktigt är att se till de individuella behoven då gruppernas nivå och bakgrund kan variera stort.

Initiativ och beslut ”uppifrån”, från kommun eller chefer (som till exempel praktikplatser som använts i Vetlanda) kan göra stor skillnad när det gäller att etablera samarbeten och visa att dessa ses som viktiga även utanför den egna SFI-organisationen. Samtidigt ska man inte underskatta de personliga kontakter och initiativ som tas av många engagerade SFI-utbildare och museipersonal. Här gäller det att hitta verktygen för att nå fram mellan olika typer av organisationer som arbetar utifrån olika förutsättningar och bakgrund. Vägen dit går framför allt genom kommunikation och genom att öka förståelsen för behoven för de olika SFI-grupperna samt vad museum har att erbjuda som kan passa in med dessa behov.

Namnet på projektet inom vilken denna undersökning ingår är *Interkulturell dialog* och som visats här är just dialog en viktig förutsättning för att initiera och långsiktigt använda museum för SFI-undervisning. Här handlar det om att skapa dialog om hur olika människor ser på lärande, språk och kultur etc. beroende av vår kulturella bakgrund. *Men* det handlar kanske framför allt om att skapa dialog mellan olika organisatoriska kulturer, SFI och museum, för att skapa förståelse för de olika faktorer som påverkar och skapar möjlighet till samarbete. Det är tydligt att det finns en stor entusiasm från SFIs sida att flytta undervisningen utanför klassrummet vilket torde leda till givande samarbeten med museum i framtiden!

Referenser

Grut, Sara 2014 *SFI på museum Rapport över kartläggande enkät*

Tillgänglig via: <http://nckultur.org/wp-content/uploads/2015/03/Sfi.pdf>

[10 juni 2016]

Skollagen SFS 2010:800

Skolverket 2013 *Utbildning i svenska för invandrare.*

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2Fprocent2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2Fblob%2Fpdf3130.pdf%2Fprocent3D3130

[10 juni 2016]

Zachrisson, Mozhgan 2014 *Invisible Voices: Understanding the Sociocultural Influences on Adult Migrants' Second Language Learning and Communicative Interaction.* Malmö Studies in International Migration and Ethnic Relations No. 12.

Bilaga 1 Enkätundersökningen

Med denna enkät undersöks SFI-utbildares erfarenheter av och möjligheter till att använda museer som resurs i undervisningen. Vi vänder oss till anställda inom SFI, framför allt lärare, chefer och rektorer och är intresserade av svar både från dig som har och dig som saknar erfarenhet av att arbeta med SFI på museum. Enkäten tar cirka fem minuter att besvara.

Enkäten är en del i ett utvecklings- och forskningsprojekt kring verksamhet på museer som sker för att främja interkulturell dialog. Projektet, som finansieras av Kulturrådet, har ett särskilt fokus på museernas samverkan med undervisning i Svenska för invandrare och drivs av NCK tillsammans med Malmö Museer, Statens Maritima museer och RSM.

Ditt svar är en mycket viktig del i arbetet med att initiera nya kontakter, utveckla verksamhetsformer och kvalitetsutveckla program i vilka SFI-utbildare och museer samverkar redan idag.

Fråga 1 Din befattning inom organisationen?

- Lärare
- Rektor
- Chef
- Annan befattning

Fråga 2 Din arbetsplats ligger i en:

- Småort (mindre än 200 invånare)
- Tätort (mer än 200 invånare)
- Storstad (Stockholm, Göteborg, Malmö)

Fråga 3 Du är anställd av:

- Kommun
- Privat aktör
- Annat

Fråga 4 Hur långt är det till ditt närmaste museum?

- 0-5km
- 6-10km
- 10-30km
- 40-70km
- Mer än 70km
- Vet ej

Fråga 5 Vad har du för utbildningsbakgrund? (Flera svarsalternativ är möjliga)

- Utbildning inom teknologiska eller naturvetenskapliga ämnen på universitets/högskolenivå
- Utbildning inom humanistiska eller teologiska ämnen på universitets/högskolenivå
- Utbildning inom medicinska ämnen på universitets/högskolenivå
- Lärarexamen
- Har lärarlegitimation
- Utbildning inom pedagogiska ämnen på universitets/högskolenivå
- Pedagogisk utbildning utanför universitets- och högskolesektorn
- Forskarutbildning
- Annan utbildning

Fråga 6 Hur många SFI-lärare arbetar i din organisation?

- 1-5
- 5-10
- 10-20
- 20-30
- Fler än 30

Fråga 7 Har du utbildning i svenska som andraspråk?

- Ja
- Nej

Fråga 8 Hur länge har du arbetat som SFI-lärare?

- 0-5 år
- 6-10 år
- 11-15 år
- 15-20 år
- Mer än 20 år

Fråga 9 Vem tar initiativ till lärande utanför klassrummet (så som museibesök/samarbeten) hos din arbetsgivare?

- Den enskilda läraren
- Person i ledningsposition
- Interna styrdokument
- Vet ej
- Annat

Fråga 10 Har du erfarenhet av att arbeta med SFI på museum?

- Ingen erfarenhet
- Erfarenhet av enstaka besök på museum med SFI-grupp men ej av formellt samarbete
- Erfarenhet av formellt samarbete med museum kring ett särskilt program för SFI-

grupper

Fråga 11 Har din organisation fått erbjudande från museum om kontakt/samarbete i någon form? (Flera svar är möjliga)

- Ja, erbjudanden om guidade visningar
- Ja, erbjudande till SFI-lärare att själva utnyttja museum som alternativ lärmiljö
- Ja, erbjudande om ett formellt samarbete under en längre tidsperiod
- Annan form av erbjudande
- Nej
- Vet ej

Fråga 12 Är du intresserad av att etablera kontakt med museisektorn för samarbete i någon form?

- Ja
- Nej

Fråga 13 Är du intresserad av ett mer formellt samarbete med museisektorn utöver bokade visningar? (Flera svar är möjliga)

- Ja, jag vill själv utnyttja utställningarna i undervisningen
- Ja, jag skulle vilja samarbeta med ett museum kring ett gemensamt projekt
- Ja, jag skulle vilja ha ett permanent samarbete med museum
- Nej

Fråga 14 Vad ser du för svårigheter med att använda museum som resurs i SFI-undervisning? (Flera svarsalternativ är möjliga, max 3 svar)

Det är för långt/för krångligt att ta sig till ett museum med SFI-grupper
Jag saknar kunskap om vad museum skulle kunna erbjuda mina SFI-grupper
Lärande utanför klassrummet uppmuntras inte inom min organisation
Jag är personligen ointresserad av att använda museum som en resurs i undervisningen
Jag är själv positiv till att använda museer men upplever att eleverna föredrar klassrumsundervisning
Jag skulle gärna vilja använda museum mer i min undervisning men det blir för liten variation för eleverna då utställningarna byts ut för sällan
Jag anser att det finns bättre/mer relevanta arenor för språkinläring – (kommentera nedan)
Jag saknar tid att komma till museet med SFI-grupper
Min organisation saknar resurser för detta
Annat
Vet ej

Fråga 15 Varför har din organisation, enligt din åsikt, etablerat ett formellt samarbete med museum?

Fråga 16 Vem har initierat samarbetet med museet/museerna?

Kommun
SFI-utbildare
Museum
Gemensamt initiativ
Vet ej

Fråga 17 Hur har samarbetet finansierats?

Museum
SFI-utbildare
SFI-utbildare och museum gemensamt
Annat

Fråga 18 Beskriv kort hur verksamheten sett ut?

Fråga 19 Är det några grupper inom SFI som du anser är särskilt lämpade för undervisning på museum? (Flera svarsalternativ är möjliga)

Stv 1
Stv 2
Stv 3

Fråga 20 Anser du att vistelsetiden i Sverige har betydelse för vilka grupper som lämpar sig för undervisning på museum?

Ja, undervisning på museum har större vikt i undervisningen av grupper där deltagarna varit kortare tid i Sverige
Ja, undervisning på museum har större vikt i undervisningen av grupper där deltagarna varit längre tid i Sverige
Nej, vistelsetiden har ingen betydelse för vilka grupper som lämpar sig för denna form av undervisning.

Fråga 21 I vilken utsträckning bedömer du att SFI-eleverna, genom museet som lärmiljö, fått - (skala 1-10)

Nya (fakta)kunskaper om det ämne ni berör
Nya färdigheter
Utveckla sitt språk
Ha roligt
Utveckla kreativitet
Ta till sig nya värderingar
Förändra sina attityder

Fråga 22 Har din organisation tillgång till studiematerial att använda på egen hand vid museibesök?
(Flera svarsalternativ är möjliga)

Ja, eget studiematerial
Ja, material som tillhandahålls av museet

Nej

Fråga 23 Vad tror du skulle kunna få dig att använda museer i din undervisning (antingen börja använda eller använda mer än du gör idag)? (Flera svarsalternativ är möjliga, max 3 svar)

Konkreta erbjudanden/information från museet
En bra kontaktperson vid museet
En person inom min organisation som samordnar kontakten med museet
Ett bra studiematerial
Introduktion till museet som lärandeorganisation
Stärkta ekonomiska möjligheter
Hjälp med logistik (till exempel gratis bussförbindelse)
Annat
Vet ej

Fråga 24 Har du något övrigt du vill tillägga?

Fråga 25 Om vi vill kontakta dig för att ställa ytterligare frågor – vilka är dina kontaktuppgifter (frivilligt)?